

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Telenor ASA

Snarøyveien 30
1331 FORNEBU

Deres ref

Vår ref
08/884- MAT/LBA

Dato
04.12.2008

Klage på kjøpsplikt - vedtak

Vi viser til klage i brev av 29. april 2008 fra Telenor ASA (Telenor) på Post- og teletilsynets vedtak 8. april 2008 – om ytterligere forpliktelser overfor tilbydere av terminering i fastnett (Post- og teletilsynets vedtak). Post- og teletilsynet pålegger med hjemmel i ekomloven § 4-2, 2. ledd en rekke tilbydere, blant annet Telenor, en plikt til å imøtekomme rimelige anmodninger om avtale om kjøp av terminering av taletrafikk fra andre tilbydere av offentlig telefontjeneste, herunder kjøp av nødvendige tilknytningsprodukter. Vedtaket innebærer blant annet en generell og uavgrenset plikt til å kjøpe terminering fra uregulerte tilbydere i mobil- og fastnett. Klagen, samt Post- og teletilsynets innstilling, er oversendt fra Post- og teletilsynet i brev av 20. juni 2008 til Samferdselsdepartementet for klagebehandling, jf. ekomloven § 11- 6. Klagen anses rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

1. BAKGRUNN

Med hjemmel i ekomloven §§ 3-2 og 3-3 fattet Post- og teletilsynet 24. mars 2006 vedtak (SMP-vedtaket) om utpeking av tilbyder med sterk markedsstilling og vedtak med pålegg om særskilte forpliktelser i markedene for originering, terminering og transitt av offentlig telefontjeneste i fastnett (marked 8-10). I SMP-vedtaket ble blant annet Telenor identifisert som tilbyder med sterk markedsstilling i markedet for terminering i fastnett, og ble pålagt en plikt til å ha kostnadsorienterte priser. Telenor ble også pålagt å inngå avtale om samtrafikk i form av terminering av tale i fastnett jf. § 4-2 tredje ledd. SMP-vedtaket ble ikke påklaget av Telenor eller noen av de øvrige aktørene.

1.1 Situasjonen etter SMP-vedtaket (Lyse-saken)

Post- og teletilsynet mottok klage fra Lyse 6. mars 2007 vedrørende Telenors plikt til å inngå avtale om samtrafikk i form av terminering av tale i fastnett. Lyse opplyste i klagen at Telenor 21. februar 2007 avslo anmodning fra Lyse om å inngå samtrafikkavtale. Telenors anførte blant annet at kontraheringsplikten etter ekomloven § 4-2 tredje ledd er bortfalt fordi Lyses termineringspris etter Telenors syn må anses urimelig og at tredje ledd må tolkes innskrenkende slik at pliktbestemmelsen bortfaller når kontraheringsparten stiller urimelige

Postadresse:
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

Kontoradresse:
Akersg. 59

Telefon
22 24 90 90 / 22248353
Org. nr.:
972 417 904

Luft- post- og teleavdelingen
Telefaks:
22 24 56 09
Saksbehandler:
Malin Tønseth
22 24 82 33

prisvilkår for sin motytelse.

Post- og teletilsynet fattet 2. mai 2007 vedtak hvor Telenor ble pålagt å inngå samtrafikkavtale for terminering med Lyse, uten at Telenor kunne stille vilkår om Lyses termineringspris. Hjemmel for pålegget var ekomloven § 4-2 tredje ledd, jf. SMP-vedtaket.

Vedtaket av 2. mai 2007 ble påklaget av Telenor 14. mai 2007 og Post- og teletilsynet fattet nytt vedtak i saken 6. juli 2007 hvor tilsynet tok klagen fra Telenor til følge, jf. forvaltningsloven § 33 annet ledd, annet punktum. Den del av tilsynets vedtak av 2. mai 2007 som omhandlet Telenors plikt til å inngå avtale om kjøp av terminering fra Lyse (kjøpsplikt) bortfalt. Bakgrunnen var at tilsynet anså et slikt pålegg for å ligge utenfor den plikten som kan pålegges en tilbyder med sterk markedsstilling i marked 9 med hjemmel i ekomloven § 4-2 tredje ledd. Samtidig varslet Post- og teletilsynet 6. juli 2007 nye vedtak, der tilsynet blant annet påla alle tilbydere av terminering i fastnett ytterligere forpliktelser.

Lyse påklaget tilsynets vedtak av 6. juli 2007 ved klage til Samferdselsdepartementet av 17. august 2007.

Samferdselsdepartementet fattet vedtak i denne saken 4. juli 2008, der Post- og teletilsynets vedtak av 6. juli 2007 for den del av vedtaket som omhandler opphevelse av plikt for Telenor ASA til å inngå avtale om kjøp av terminering av tale i fastnett hos Lyse Tele AS (kjøpsplikt) i medhold av § 4-2 tredje ledd ble stadfestet.

1.2 Post- og teletilsynets vedtak 8. april 2008

I forlengelse av varsel av 6. juli 2007 fra Post- og teletilsynet om nye vedtak i markedet for terminering i fastnett, fattet Post- og teletilsynet vedtak 8. april 2008 (heretter vedtaket) om ytterligere forpliktelser overfor tilbydere av terminering i fastnett. Post- og teletilsynet pålegger med hjemmel i ekomloven § 4-2, 2. ledd blant andre Telenor en plikt til å imøtekomme rimelige anmodninger om avtale om kjøp av terminering av taletrafikk fra andre tilbydere av offentlig telefontjeneste, herunder kjøp av nødvendige tilknytningsprodukter.

Telenor klagde ved brev av 29. april 2008 på Post- og teletilsynets vedtak av 8. april 2008 for så vidt gjelder den del av vedtaket som pålegger plikt til kjøp av terminering fra uregulerte tilbydere. Selskapet anmodet samtidig om utsatt iverksetting. Samferdselsdepartementet gav utsatt iverksetting 28. mai 2008 for så vidt gjelder den del av vedtaket som knytter seg til å kjøpe terminering fra uregulerte tilbydere. Tele2 kommenterte klagen fra Telenor ved brev av 9. juni 2008. Saken ble oversendt til departementet for videre behandling ved brev fra Post- og teletilsynet av 20. juni 2008 (heretter "innstillingen") der tilsynet opprettholdt vedtaket. Telenor har kommentert Post- og teletilsynets innstilling ved brev av 27. juni 2008.

2. TELENORS KLAGE

I Telenors klage anføres det at Post- og teletilsynets vedtak om kjøpsplikt overfor uregulerte tilbydere er uforholdsmessig. Innledningsvis anføres det at tilsynet har vurdert forholdsmessighetsprinsippet uriktig ved at det ikke er foretatt en tilstrekkelig avveining av hensynene bak vedtaket. Videre anføres det at tilsynet verken har vurdert om pålegget om kjøpsplikt er nødvendig eller om plikten er uforholdsmessig byrdefull for Telenor. Selskapet gjør gjeldende at den mangelfulle vurdering av forholdsmessigheten er en saksbehandlingsfeil

som fører til vedtakets ugyldighet. Telenor anfører dessuten at vedtaket mangler hjemmel, og også av denne grunn må ansees ugyldig.

3. DEPARTEMENTETS VURDERING

I det følgende vil departementet foreta en gjennomgang og vurdering av de enkelte anførselene i Telenors klage. Departementet vil så langt det er mulig følge inndelingen i klagen. Først vurderes om det foreligger saksbehandlingsfeil som fører til ugyldighet, deretter vil departementet vurdere om vedtaket er tilstrekkelig hjemlet i ekomloven.

3.1 Er Post- og teletilsynets forholdsmessighetsvurdering mangelfull?

Telenors anførsel om mangelfull vurdering av forholdsmessighet er todelt. Den første del av anførselen er knyttet til 1) Manglende avveining av hensynene bak vedtaket. Telenor viser til at ekomregelverket ikke gir Post- og teletilsynet hjemmel til å fatte vedtak som er uforholdsmessige og viser til det bakenforliggende hjemmelsgrunnlag i tilgangsdirektivet art. 5 nr 1, bokstav a. Videre vises til at Post- og teletilsynet i sitt vedtak ikke har tillagt det avgjørende vekt at plikten er byrdefull under henvisning til at pålegget er nødvendig for å sikre alle-til-alle kommunikasjon. Selskapet anfører at dette hensynet ikke har forrang fremfor andre hensyn i loven. Hensynet til effektiv ressursbruk, bærekraftig konkurranse og målet om rimelige priser er etter Telenors oppfatning forhold som tilsynet også skulle ha vurdert.

Den siste delen av anførselen er knyttet til 2) Manglende vurdering av om vedtaket er nødvendig. Telenor anfører at Post- og teletilsynet ikke på tilstrekkelig måte har vurdert om vedtaket er nødvendig eller om et mindre tyngende vedtak ville vært tilstrekkelig for å sikre hensynet til alle-til-alle kommunikasjon. Telenor fremhever i sin klage at forholdsmessighetsprinsippet innebærer en plikt til å vurdere hvor byrdefullt et vedtak er og at tilsynet ikke har foretatt en slik konkret vurdering når det gjelder hva byrden av en ubegrenset kjøpsplikt kan bli. Selskapet hevder at nye uregulerte tilbydere vil kunne ta ekstremt høye termineringspriser på opp til 30 til 50 ganger Telenors priser i en periode på opp til 2-3 år før et konkret prisreguleringsvedtak trer i kraft, og at dette kunne vært løst ved avgrensning av kjøpsplikten, slik at denne bare gjelder opp til et visst prisnivå.

Post- og teletilsynet fastholder i innstillingen, at når det gjelder den første del av anførselen knyttet til manglende avveining av hensynene bak vedtaket, så har tilsynet foretatt en forsvarlig forholdsmessighetsvurdering selv om det ikke i vedtaket er vist eksplisitt til formålsbestemmelsen i ekomloven. Post- og teletilsynet mener ikke at vedtaket setter markedsmekanismen ut av spill slik Telenor hevder. Tilsynet mener at regelverket åpner opp for å fastsette tiltak slik at konkurrerende tilbydere kan etablere seg uten unødvendige forsinkelser og inngå avtale med etablerte tilbydere som i utgangspunktet ikke har insentiv til dette.

Når det gjelder den andre delen av anførselen knyttet til mangelfull vurdering av vedtakets nødvendighet og muligheten for å treffe et mindre byrdefullt vedtak med angivelse av prisnivå, mener tilsynet at en prisbegrensning for plikten til kjøp av terminering de facto vil virke som en prisregulering. Post- og teletilsynet viser også til "Lyse-saken" der Telenor ikke var villig til å inngå nye avtaler som ikke var basert på resiproke priser. Videre viser tilsynet til at bestemmelsen i § 10-12 vil kunne redusere insentiver til å ta ekstremt høye priser.

Departementet behandler i det følgende først 1) Manglende avveining av hensynene bak vedtaket, dernest 2) Manglende vurdering av om vedtaket er nødvendig

Ad 1)

Det vises innledningsvis til at departementet er enig i at det fremgår av vedtaket at Post- og teletilsynet har tillagt hensynet til "alle-til-alle kommunikasjon" særlig vekt. Departementet viser også til at tilsynet, slik Telenor anfører, ikke har henvist direkte til formålsbestemmelsen i ekomloven § 1-1. Departementet mener imidlertid ikke at dette i seg selv er uttrykk for at tilsynet i sin avveining av hensynene bak vedtaket har unnlatt å ta hensyn til andre forhold enn "alle-til-alle kommunikasjon". Departementet vil i det følgende vurdere om tilsynet har vektlagt hensynet til "alle-til-alle kommunikasjon" på en måte som strider mot plikten til å vurdere vedtakets forholdsmessighet. Kravet om forholdsmessighet medfører at forvaltningen skal sikre forholdsmessighet mellom middelet som anvendes og målet som nås.

De tre hensynene som Telenor i sin klage særlig fremhever, og som selskapet mener tilsynet ikke har hensyntatt i sin avveining, er dels bærekraftig konkurranse, effektiv ressursbruk og målet om rimelige priser.

Hensynet til bærekraftig konkurranse syns å være vurdert av tilsynet, jf. vektleggingen av "alle-til-alle kommunikasjon" som en avgjørende faktor for å oppnå bærekraftig konkurranse. På vedtakets side 4, nest siste avsnitt viser tilsynet til at "*en tilbyder vil i utgangspunktet med dagens regulering kunne nekte å inngå avtale om å sende trafikk til konkurrentene*", og videre i siste avsnitt samme side fremgår det at tilsynet har vektlagt det forhold at "*å ikke ville kjøpe terminering hos andre vil kunne bli brukt til å skade spesielt mindre konkurrenter*".

Departementet er av den oppfatning at tilsynet vektlegger hensynet til bærekraftig konkurranse gjennom å sikre at det inngås samtrafikkavtaler.

Hensynet til effektiv ressursbruk synes også å inngå i tilsynets vurdering av konkurranseeffektene av samtrafikknektelse. Departementet viser blant annet til siste avsnitt på side 4, der det redegjøres for at "*ved at færre kan kommunisere med deres nettverk, blir tjeneste langt mindre attraktiv for kunden*". Departementet oppfatter vedtaket slik, at tilsynet anser risikoen for samtrafikknektelse som ineffektivt i relasjon til den tjenesten kundene vil oppleve.

I ekomloven § 1-1 om formål legges det til grunn at effektiv bruk av samfunnets ressurser og bærekraftig konkurranse er egnede virkemiddel til oppnå lovens formål, herunder målet om rimelige priser for brukerne. Det vises her til motivene til § 1-1 der det fremgår at:

Målet om rimelige tjenester fremheves for å sikre at prisene for elektronisk kommunikasjon er så lave som mulig både for forbrukere og næringsliv. Denne målsetningen gjelder både telefontjeneste og andre tjenester. Konkurransen ansees for å være det beste virkemiddel til å skaffe alle brukere et bredt og rimelig utvalg av elektroniske kommunikasjonstjenester [vår understrekning].

Motivene fastslår på denne måten at konkurranse ansees for å være det beste virkemiddelet til å oppnå blant annet rimelige priser på ekomtjenester. I dette konkrete tilfellet mener departementet at tilsynets vurdering som er begrunnet ut ifra konkurransehensyn, på tilstrekkelig måte innebærer en vurdering av hensynet til rimelige priser. Departementet viser

for øvrig til at PT har vurdert forholdet til rimelig pris mellom tilbyderne. Tilsynet finner her at en høyere pris enn Telenors ikke i alle tilfelle vil være urimelig, men at det tvert imot kan være ulike grunner til at aktørene i markedet har et prisforlangende ut over pris som er resiprok med samtrafikkpartens. Departementet forstår med dette at tilsynet legger til grunn at en høyere pris enn Telenors etter omstendighetene kan være å anse for "rimelig pris" mellom tilbyderne.

Departementet finner ikke grunnlag for å fastslå at tilsynet har vektlagt hensynet til "alle-til-alle kommunikasjon" på en måte som strider mot kravet til å vurdere andre relevante hensyn bak vedtaket.

Konklusjon: Telenors anførsel på dette punkt fører ikke frem.

Ad 2)

Når det gjelder spørsmålet om Post- og teletilsynets forholdsmessighetsvurdering er mangelfull som følge av at tilsynet ikke har vurdert vedtakets nødvendighet, viser departementet innledningsvis til at vedtaket blant annet refererer til Lyse-saken. Tilsynet trekker Lyse-saken frem som et eksempel på at Telenor i hvert fall i minst et tilfelle har påberopt seg manglende samtrafikkforpliktelser som begrunnelse for ikke å ville kjøpe terminering. Departementet mener at dette er et moment som taler for at tilsynet i sin vurdering av forholdsmessighet i utgangspunktet har sett hen til nødvendighetskravet. Vedtaket er imidlertid fattet etter at Telenor og Lyse har inngått avtale om samtrafikk. Det kan derfor reises spørsmål om nødvendighetskriteriet ekomloven § 4-2, annet ledd var oppfylt på vedtakstidspunktet. Departementet kommer tilbake til dette nedenfor.

Videre vises det til at det fremgår av vedtaket at Post- og teletilsynet har vurdert at en uavgrenset kjøpsplikt ikke er en av flere mulige løsninger for å sikre "alle-til-alle kommunikasjon", men etter tilsynets vurdering den eneste mulige løsning. Dette skyldes at tilsynet har lagt vekt på at et mindre tyngende vedtak med en avgrenset kjøpsplikt ikke med sikkerhet vil føre til effektiv konkurranse fordi en uregulert tilbyder ved en slik løsning risikerer å bli pålagt prisforpliktelser ut over det som det måtte være grunnlag for i regelverket. Post- og teletilsynet finner derfor ikke at en avgrenset kjøpsplikt er noen reell løsning. Departementet mener at også dette er et moment som taler for at tilsynet på generelt grunnlag har vurdert nødvendighet.

Når det gjelder Telenors anførsel om at forholdsmessighetsprinsippet innebærer en plikt til å vurdere hvor byrdefullt et vedtak er og at tilsynet ikke har foretatt en slik konkret vurdering, vil departementet vise til vedtakets avsnitt 4 på side 7, der tilsynet har gitt uttrykk for at kjøpsplikten i visse tilfeller kan være byrdefull. Tilsynet har videre i vedlegg 1 til vedtaket ("Resultat av høring av PTs varsel om vedtak") omtalt risikoen for overprising. Det vises til side 4 i vedlegget der Post- og teletilsynet blant annet skriver "*Tilsynet ser at det er en fare for at overprising inntreer som et konkurranseproblem i den uregulerte tilbyderens termineringsmarked i perioden frem til PT har fått analysert dette markedet [...]*". Videre har tilsynet i innstillingen kommentert ytterligere hvordan de vurderer risikoen for overprising samtidig som det er vist til at SMP-vedtaket beskriver mulighetene til å forhindre ekstremt høye termineringspriser. Selv om det kan argumenteres for at vedtakets redegjørelse kunne

vært enda mer tydelig i denne vurderingen, er departementet av den oppfatning at tilsynet på tilstrekkelig måte har vurdert og begrunnet vedtakets forholdsmessighet.

Konklusjon: På bakgrunn av ovenstående finner departementet ikke grunnlag for å fastslå at tilsynet har unnlatt å vurdere om vedtak om kjøpsplikt er nødvendig eller om et mindre byrdefullt vedtak ville kunne avhjelpe problemer med samtrafikknektelse. Departementet finner derfor ikke grunnlag for å fastslå at det foreligger saksbehandlingsfeil i forbindelse med tilsynets vurdering av forholdsmessighet som fører til vedtakets ugyldighet. Telenors anførsel på dette punkt fører ikke frem.

3.2 Hjemmelsgrunnlag

Post- og teletilsynet vedtak med pålegg om for Telenor og en rekke andre tilbydere til å imøtekomme rimelige anmodninger om avtale om kjøp av terminering av taletrafikk fra andre tilbydere av offentlig telefontjeneste, herunder kjøp av nødvendige tilknytningsprodukter, er gitt med hjemmel i ekomloven § 4-2 annet ledd. Vedtaket innebærer blant annet en generell og uavgrenset plikt til å kjøpe terminering fra uregulerte tilbydere i mobil- og fastnett.

Ved vedtak 4. juli 2008 fastslo Samferdselsdepartementets at pålegg om kjøpsplikt ligger utenfor denplikten som kan pålegges en tilbyder med sterk markedsstilling i marked 9 med hjemmel i ekomloven § 4-2 tredje ledd. Departementet tok ikke stilling til spørsmålet hvorvidt en slik plikt ville kunne pålegges med hjemmel i § 4-2 annet ledd.

Ekomloven § 4-2 annet ledd fastslår at *"Myndigheten kan når det er nødvendig for å sikre alle-til-alle-kommunikasjon pålegge enhver tilbyder samtrafikkforpliktelser. Slike forpliktelser kan omfatte plikt til å inngå avtale. [...]"*

Post- og teletilsynet har under henvisning til § 4-2 annet ledd pålagt *"ovennevnte tilbydere av terminering en plikt til å imøtekomme rimelige anmodninger om avtale om kjøp av terminering av taletrafikk"*.

Kriteriet for å gi pålegg etter § 4-2 annet ledd er alene knyttet opp mot nødvendighet. Bestemmelsen legger etter sin ordlyd ikke opp til atplikten til å inngå avtale er begrenset til å gjelde imøtekomning av rimelige anmodninger som det for eksempel er tilfellet for tilgangsforsiklingen etter § 4-1. Det kan derfor stilles spørsmål om tilsynets avgrensning av den pålagteplikten til å gjelde "rimelige anmodninger" ligger innenfor hjemmelsgrunnlaget i § 4-2 annet ledd.

Departementet mener at § 4-2 annet ledd gir hjemmel til å pålegge tilbyder plikt til å inngå avtale om blant annet kjøp av terminering. Nødvendighetskravet fører etter departementets vurdering imidlertid til at bestemmelsen ikke er anvendelig som hjemmel til å pålegge en generell kjøpsplikt uten at det på forhånd er konstatert tilfelle som tilsier et pålegg om inngåelse av avtale for å sikre alle-til-alle-kommunikasjon. Det vises blant annet til forarbeidene til ekomloven i Ot.prp. nr. 58 og særmerknaden § 4-2 der det fremgår at *"I tilfelle hvor ingen av partene har plikt til å inngå avtale, men en av partene ønsker det må myndigheten vurdere om pålegg om inngåelse av avtale er nødvendig for å sikre alle-til-alle kommunikasjon."* Videre vises til det bakenforliggende EU-regelverket og

“tilgangsdirektivet”(Directive 2002/19/EC on access to, and interconnection of, electronic communications networks and associated facilities) der det fremgår av art 5, 1 (a) at nasjonale myndigheter skal ha hjemmel til å kunne pålegge: *“to the extent that it is necessary to ensure end-to-end connectivity, on undertakings that control access to end-users, including in justified cases the obligation to interconnect their networks where this is not already the case art”*. Det fremgår av fortalen til direktivet (preambel 6) at *“[...]National regulatory authorities should have the power to secure, where commercial negotiation fails, adequate access and interconnection and interoperability of services in the interest of end users [...]”[vår understrekning]*.

Basert på det ovennevnte er departementet av den oppfatning at § 4-2 annet ledd er anvendelig som hjemmel for å utstede pålegg om kjøpsplikt når det i konkrete tilfelle anses for nødvendig ut i fra et samtrafikkhensyn. Departementet er ikke kjent med at det foreligger konkrete tilfelle av samtrafikknektelse, der vedtak om kjøpsplikt må anses for nødvendig av hensyn til oppnåelse av alle-til-alle kommunikasjon. Departementet kan heller ikke at Post- og teletilsynet i sitt vedtak har vist til konkrete tilfelle i dagens situasjon som tilsier at nødvendighetskriteriet i ekomloven § 4-2 annet ledd er oppfylt.

Samferdselsdepartementet mener dermed at § 4-2 annet ledd ikke gir hjemmel til å gi pålegg om kjøpsplikt på et generelt grunnlag som i det foreliggende tilfellet.

Selv om departementet i dagens situasjon ikke finner at det med hjemmel i § 4-2 annet ledd kan pålegges en ubegrenset plikt til å kjøpe terminering fra uregulerte tilbydere, er det grunn til å merke seg at departementet forutsetter at Post- og teletilsynet etter omstendighetene vil fatte vedtak om kjøpsplikt i konkrete tilfeller der dette må anses for nødvendig for å sikre alle-til-alle kommunikasjon, jf. ekomloven § 4-2 annet ledd.

Det er også grunnlag i regelverket for at Post- og teletilsynet kan ha en sentral rolle under forhandlinger om samtrafikk, der tilsynet aktivt kan søke å påvirke prosessen. Det vises i den forbindelse blant annet til ekomloven § 11-1 som gir Post- og teletilsynet, etter anmodning fra part, anledning til å megle for å oppnå enighet mellom parter. Departementet viser i denne forbindelsen også til uttalelsen fra ESA som I svaret på notifikasjonen uttalte: *“Therefore, the Authority invites NPT to monitor closely the process of conclusion of the agreements to purchase termination and to avail itself where necessary of the power to intervene, bestowed on it by Article 5 (4) of the Access Directive, in order to mitigate the risk of abuse.”*

Samferdselsdepartementet har merket seg at bakgrunnen for tilsynets vedtak etter ekomlovens § 4-2 annet ledd er at vedtak etter § 4-2 tredje ledd ikke førte frem når det gjelder kjøpsplikt. Departementet vil med dette varsle om at spørsmålet om hvorvidt ekomloven § 4-2 tredje ledd sammenholdt med dagens forhåndsdefinerte markeder, i tilstrekkelig grad gjennomfører tilgangsdirektivets artikkel 12 når det gjelder samtrafikk, vil bli vurdert med tanke på eventuelt behov for å fremme forslag om presisering av bestemmelsen.

3.3 Oppsummering

Basert på en helhetsvurdering finner Samferdselsdepartementet ikke grunnlag for at tilsynet har unnlatt å vurdere vedtakets forholdsmessighet og finner ikke at vedtaket må anses for ugyldig på grunnlag av saksbehandlingsfeil. Departementet finner at den del av vedtaket som

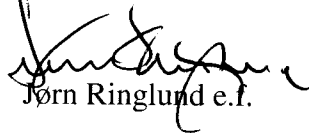
pålegger en plikt til kjøp av terminering overfor uregulerte tilbydere, må oppheves som følge av vedtaket ikke er begrunnet i konkrete tilfeller der kjøpsplikt må anses for nødvendig for å sikre alle-til-alle kommunikasjon, jf. ekomloven § 4-2, annet ledd.

4. SAMFERDSELSDEPARTEMENTETS VEDTAK

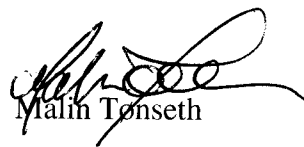
Departementet opphever den del av Post- og teletilsynets vedtak 8. april 2008 som på generelt grunnlag pålegger utpekte tilbydere av terminering av tale i fastnett en plikt til å imøtekomme rimelige anmodninger om terminering av taletrafikk fra uregulerte tilbydere av offentlig telefontjeneste.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. ekomloven § 11-6 femte ledd og forvaltningsloven § 28, tredje ledd.

Med hilsen

Jørn Ringlund e.f.

Malin Tønseth